

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені
В. Н. КАРАЗІНА

Соціологічний факультет
Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень)
бакалавр Спеціальність
054 Соціологія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

_____ / Ірина СОЛДАТЕНКО

підпис ім'я та прізвище

“ ___ ” _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЄКТ)

Усіченко Софії Дмитрівни

1. Тема роботи: **“Комунікативні технології щодо підвищення мотивації особистого розвитку студента в умовах війни”**

керівник роботи **канд. соц. н., доцент Ірина Солдатенко**

затверджені наказом по університету від “08”травня 2024 року

№1006— 5/921

2. Строк подання студентом роботи 24.05.2024

3. Перелік питань, які потрібно розробити

1. Вивчити теоретичні основи використання інформаційно-комунікативних технологій у контексті способу розвитку мотивації, а також види та елементи комунікативних технологій у процесі навчання
2. Вивчити та виділити способи вдосконалення мотивації особистого розвитку студента

3. Здійснити аналіз мотивації особистого розвитку у студентів в умовах війни за допомогою комунікативних технологій
4. Розробити програму тренінгу, який буде створений з метою підвищення мотивації студента.

4. План роботи

з/п	Назви етапів роботи
1	Вибір та затвердження теми.
2	Вивчення джерел літератури, видань, даних.
3	Написання кваліфікаційної роботи
	Розділ 1 (теоретичні основи, розкриття проблеми)
	Розділ 2 (методи та засоби вирішення проблеми)
	Розділ 3 (практична частина, вторинний аналіз дослідження, створення тренінгу)
4	Ознайомлення наукового керівника з роботою
5	Оформлення роботи згідно з вимогами
6	Подання кваліфікаційної роботи для перевірки письмових робіт студентів НаУКМА на відповідність вимогам академічної доброчесності
7	Подання на зовнішню рецензію
8	Написання доповіді та виготовлення ілюстраційного матеріалу
9	Попередній захист кваліфікаційної роботи на засідання кафедри
10	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру з усіма необхідними документами
11	Захист кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією.

Студент _____ Софія Усіченко

Керівник роботи _____ Ірина Солдатенко

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

**Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи
на тему
«КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ
МОТИВАЦІЇ ОСОБИСТОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТА В УМОВАХ
ВІЙНИ»**

Виконала: студентка 4 курсу групи ССК— 41
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 054 Соціологія
Усіченко С.Д.

Керівник: канд.соц.н.,доцент Солдатенко І.О.

Харків— 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	5
1.1 Теоретичні відомості. Соціологічні та психологічні теорії мотивації та саморозвитку	5
1.2 Інформаційно-комунікаційні технології як засіб розвитку мотивації.....	7
1.3. Основні види комунікативних технологій в процесі навчання.....	10
1.4 Організація використання комунікативних технологій.....	12
Висновок до 1-го розділу	13
2 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МОТИВАЦІЇ ОСОБИСТОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТА У ПЕРІОД ВІЙНИ	15
2.1 Методи та засоби підвищення мотивації навчання у студентів	15
2.2 Мотиваційно-сміслові якості особистості в психологічному становленні	18
2.3 Мотивація студентів у позанавчальному розвитку.....	19
2.4 Вплив війни на мотивацію студента.....	21
Висновок до 2-го розділу	23
3 ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ ОСОБИСТОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТА В УМОВАХ ВІЙНИ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	25
3.1 Методи дослідження.....	25
3.2 Аналіз мотивації особистого розвитку студента в умовах війни за допомогою комунікативних технологій	29
3.3 Шляхи вдосконалення комунікативних технологій студентів в умовах війни	33
Висновки до 3-го розділу	45
ВИСНОВОК.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1 Теоретичні відомості. Соціологічні та психологічні теорії мотивації та саморозвитку

Існують декілька значень поняття “мотивація”.

- Мотивація — це психофізіологічний процес, який утворюється як наслідок незадоволення потреб. [17]
- Мотивація — це процес, який під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів, розвиває у людині бажання діяти. [18]
- Мотивація — це один з основних понять психології, котрий впливає на наші дії, нашу поведінку та наші рішення. [22]

На нашу думку, саме остання класифікація терміну “мотивація” є найбільш доречним, тому що містить більш різноманітний та чіткий опис.

Дослідженням мотивації та саморозвитку займалися видатні соціологи та психологи впродовж багатьох років. Усі вони мають різні варіації цього поняття. Розглянемо декілька з цих теорій.

Талкотт Парсонс — американський соціолог, який розкрив функціоналістичний підхід. За цією теорією, мотивація розглядається як комбінація цілей, котрі змінюють поведінку людини у напрямку досягнення результату. Соціолог вивчав сутність та вплив інститутів у соціумі. Роль систем соціуму за його концепцією соціальної дії дуже важлива. Теорія направлена на те, що люди грають певні ролі та виконують певні функції у системі суспільства. Мотивація у функціоналістичному підході виражається у бажанні людини виконувати її прями ролі (наприклад, роль у сім’ї та вихованні) та у взаємодії між іншими представниками суспільства та їх особливими ролями. [26]

Теорія мотивації досягнення успіху, яка була винайдена Аткинсоном та Макклеландом, також розглядає мотивацію, як досягнення цілей, але більш схильна до уникнення невдалих результатів. Соціологи вважають, що людина, яка мотивована на досягнення та людина, яка мотивована на уникнення невдачі — відчують дві різні мотивації, адже у одного це бажання є позитивним, а у іншого направлене на негативний настрій. Думки індивідів, які мотивовані не одержати поразки, постійно спрямовані на страх невдачі, не отримують задоволення від шляху до мети та мають розчарування у результаті. [26]

Зовсім по-іншому розглядав мотивацію Карл Маркс у своїй конфліктологічній теорії. Мотивація у даному підході — це боротьба за перше місце, за домінантність у соціумі. Для Маркса світ поділяється на класи буржуазії та пролетаріату, тому мотивація розглядається як бажання робітничого класу відвоювати своє місце та незалежність від вищого класу, бажання справедливості у соціумі. Натомість буржуазія мотивована ще більше накопичувати свої доходи та збільшувати свою власність. [26]

Двофакторна теорія мотивації, засновник якої Ф. Герцберг, розглядає мотивації у роботі та побудована на двох основних факторах:

- 1) гігієна — тобто умови роботи (заробітна плата, цінності компанії, її політика, взаємовідносини у колективі);
- 2) мотиватори — можливість досягнення чогось (успіху, самовизначення, кар'єрного росту та розвитку).

Соціолог вважає, що ці два фактори не пов'язані між собою, і якщо в одному з них є проблеми — вони не впливають на інший. Таку теорію часто використовують під час формування правильної організації роботи.[26]

Видатний американський психолог А. Маслоу також вивчав мотивацію через потреби людини. У його теорії існує 5 видів потреб: фізіологічні, соціальні, потреби у безпеці, у повазі та самореалізації. Такі потреби повинні забезпечуватися послідовно, а самореалізація не повинна бути більш пріоритетна за безпеку чи фізіологію. Мотивація досить сильно пов'язана із

потребами через те, що людина діє саме від свого бажання і в той час, коли вона прагне самореалізовуватися, вона буде змотивована на ці дії. [26]

Теорія самореалізації Карла Роджерса зорієнтована на те, що людина зі своїм внутрішнім потенціалом прагне до свого морального збагачення, реалізації, гармонії. У теорії сказано, що в момент самореалізації людина стає насправді такою, якою вона є, тобто знаходить сенс свого життя, своїх дій, задовольняє свої потреби та самовдосконалюється. Такий підхід один з найважливіших бо допомагає у саморозвитку, знаходженні свого місця у суспільстві та мотивації досягати дійсно тих цілей, котрі будуть корисні [26].

Отже, різноманітність теорій мотивації та саморозвитку показує нам, що ця тема завжди вивчалася досить широко та під різним кутом. Якщо у більшості соціологів мотивація — це бажання йти до цілі, то, наприклад, у Маркса, це не просто ціль, а рішення несправедливості та нерівності. У даній роботі прослідковуються елементи теорії мотивації, які відносяться до визначень Маслоу про потреби, а також робіт Роджерса про саморозвиток.

1.2 Інформаційно-комунікаційні технології як засіб розвитку мотивації

Інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ) є об'єднуючим поняттям, яке характеризує техніки, прийоми та алгоритми накопичення, зберігання, обробки, викладання та трансляції інформації. Під ІКТ розуміють сукупність елементів, дій та правил, які пов'язані з підготовкою, обробкою, подачею інформації при різних типах взаємодії[10].

ІКТ займає важливе місце у житті студента — учня вищого навчального закладу. Студент потребує певної низки потреб: фізіологічної, інтелектуальної, соціальної, потреби безпеки, психології, самовизначення, самореалізації. У кожній з них використання інформаційно-комунікаційних технологій відіграє свою роль.

Користь ІКТ в освіті на сьогоднішній день можна описати таким чином:

- комунікація між вчителем і учнем, що у певних моментах схожа на взаємодії в звичних для нас умовах;

- швидкість відправлення та отримання навчальних матеріалів в електронному вигляді;
- своєчасний доступ до потрібної інформації в Інтернеті;
- можливість дистанційної перевірки та контролю знань;
- організація практичних онлайн занять через можливість віддаленого Інтернет доступу до реального лабораторного обладнання;
- створення певних онлайн угруповань для кращої взаємодії між студентами;
- можливість кращого збереження статистики навчання, яка допомагає керувати навчанням;
- підвищення якості освіти та контролю;
- можливість автоматичного контролю якості навчання;
- можливість створення індивідуальних графіків навчання для окремого учня.

До набору суттєвих переваг використання ІКТ у навчанні перед традиційними заняттями відносимо такі:

1. Інформаційні технології значно масштабують можливості надання інформації для навчання. Використовуючи колір, графіку, звук, та всі інші сучасні засоби, ми можемо відтворювати реальну картину подій. Оперативним засобом роботи у навчанні є комп'ютер. Мультимедіа дозволяють поєднувати вербальну та наочно-чуттєву інформацію, створювати актуальне налаштування на навчання. Люди запам'ятовують лише 20% того, що вони бачать, і 30% того, що вони чують, 50% того, що бачать і чують, і 80% того, що вони бачать, чують і роблять одночасно.

2. Комп'ютер допомагає збільшити мотивацію до навчання, за рахунок зміни видів діяльності, незвичайності, яскравості, насиченості, динамічності уроку.

3. Через використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні зростає можливість формування навчальних завдань та керування

процесом їх вирішення. Комп'ютери допомагають сформувати та проаналізувати типи різних обставин.

4. Технології мотивують студентів вчитися, адже вони сприяють більш широкому розкриттю їх особистості та їх можливостей, активізації когнітивних процесів. У тому числі й самостійне здобуття додаткових знань.

5. Технології забезпечують надійне перетворення управління навчанням студентів. Вони дозволяють зробити цей процес більш індивідуально направленим.

6. Такі технології дають шанс студентам візуально представити заздалегідь результат своїх дій, побачити етапи рішення задачі, де було зроблено помилку, і виправити її. Особливістю комп'ютерного навчання є покроковість самостійної діяльності студентів, що сприяє активізації навчального процесу, а також наявність швидкого зворотнього зв'язку, на основі якого можлива індивідуалізація та диференціація навчання[3].

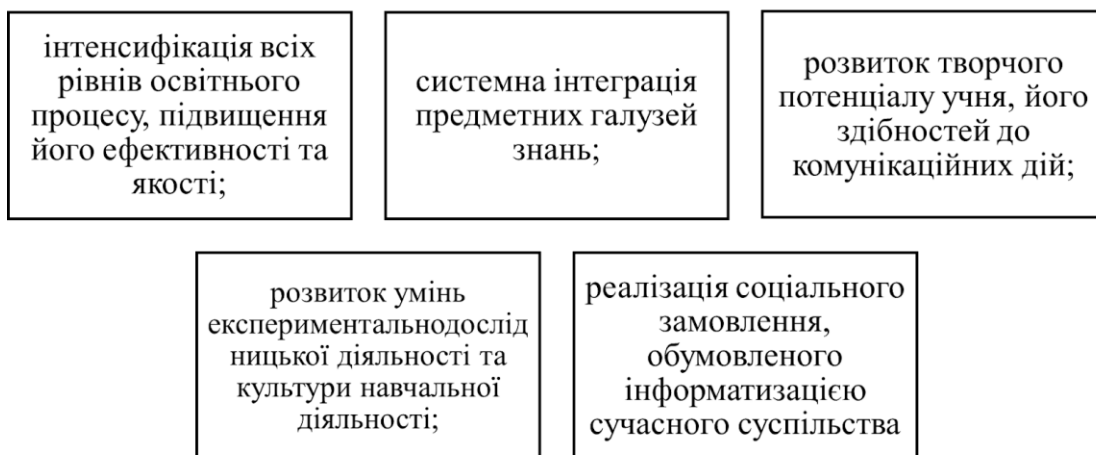

Табл 1.1. Завдання інформаційно-комунікаційного навчання[3].

Маючи навички володіння інформаційними технологіями, сучасна людина стає невід'ємною частиною життя сучасного суспільства. Сьогодні той, хто має комп'ютерну грамотність, має особливий стиль мислення, зовсім інакше підходить до оцінки життєвих проблем та ситуацій, а також способів

їх вирішення. Одним із головних завдань розвитку виступає застосування інформаційних технологій у навчанні під час війни, щоб надалі студенти могли вчитися, постійно використовуючи ці технології.

Досвід впровадження таких технологій дозволяє говорити про великі потенційні можливості цієї сфери[4]:

1. розвиток пізнавальної діяльності;
2. підвищення якості освіти;
3. вдосконалення навичок самоосвіти та самоконтролю;
4. формування інформаційно-комунікаційної грамотності.

Інформаційно-комунікаційні технології необхідні для комунікації між фахівцями, обміну досвідом.

До підготовки студентів для застосування ІКТ в освіті мають входити такі компоненти: 1) загальні знання та вміння з обробки числової, текстової та графічної інформації; 2) вивчення теорії та методики використання ІКТ у професійній діяльності.

Таким чином, навчальна мотивація не є продуктом або результатом діяльності, а є комплексними зусиллями та послідовністю дій для досягнення конкретного запланованого освітнього результату інформаційно-комунікаційних технологій. При цьому одним із головних критеріїв вибору для підвищення успішності освітнього результату стає здатність освітньої технології мотивувати студентів[6].

1.3. Основні види комунікативних технологій в процесі навчання

Сучасні інформаційні технології, різні види діяльності засновані на багатосторонньому застосуванні різноманітних видів інформаційних елементів у межах універсального технічного комплексу з урахуванням комп'ютерної техніки.

У сучасному світі ми сприймаємо термін “інформаційні технології” як синонім терміну “комп'ютерні технології”, через те, що всі інформаційні технології на сьогодні неодмінно пов'язані із використанням комп'ютерів. Однак, комп'ютерні технології є частиною поняття “інформаційні технології”.

У такому випадку інформаційні технології ґрунтуються на застосуванні новітніх комп'ютерних та інтернет— зв'язкових засобів, створюють поняття “сучасні інформаційні технології”.

Суттєвий вплив на навчальний процес створила поява всесвітньої мережі Інтернет. Інтернет, як інформаційна система, демонструє своїм користувачам різноманіття інформації та матеріалів: електронна пошта, змога опублікувати особистий матеріал, доступ до інформаційних ресурсів; довідкові архіви та пошукові системи, що може активно використовуватися в процесі навчання[11].

Серед переваг автентичних ресурсів слід також відзначити мобільність матеріалу, що дає змогу студентам користуватися ним у зручний час. Крім того, навчальний матеріал на паперовому носії дуже швидко втрачає свою актуальність, в той час, як в електронному вигляді його можна постійно оновлювати. Це в свою чергу впливає на інтерес студентів до самоосвіти.

Для якісного використання технологій в освіті необхідно знати їх характеристики і функціонал, щоб чітко розуміти, для вирішення яких цілей доречно скористатися тією чи іншою з них. Вибір будь якого методу освіти визначається, з одного боку особливостями навчального предмета, конкретним розв'язанням поставлених завдань, з іншого — дидактичними властивостями конкретних засобів навчання.

Дидактика — це певна методологія навчання, яка пояснює закономірності, правила освіти, задачі та засоби викладання й освіти, мотивування та управління у навчанні, притаманні для всіх дисциплін в освіті будь— якого віку.

Існує три групи дидактичних якостей:

- 1) подання навчальної інформації: наприклад, відтворення та трансляція інформації в текстовому, графічному, звуковому, відео- та анімаційному вигляді через електронні освітні платформи; змога пошуку матеріалів, а також засвоєння знань та обробки отриманих навичок, їх оцінювання та організація взаємодії з викладачем;

2) транслявання інформації: наприклад, редагування та обробка матеріалів, зберігання копій інформації, створення різних видів подання змісту;

3) особливості організації саморозвитку: наприклад, наявність електронної пошти, певних відео зустрічей або іншого роду конференцій, що дають можливість швидко транслювати інформацію, формувати групи за інтересами або спеціалізацією, комунікувати [12].

Використання гаджетів, мультимедіа та ІКТ у ролі дидактичних способів застосовується для зростання мотивації та індивідуального навчання, розвитку творчості у студента, а також здорового психологічного стану. За рахунок застосування мультимедіа відбувається не тільки швидке транслявання матеріалів, а також збільшується рівень їх запам'ятовування, відбувається активізація розвитку уваги, тренування пам'яті, креативності, комунікації, розвиток сприйняття композиції.

1.4 Організація використання комунікативних технологій

Найбільш широко використовуваною інтернет-технологією є електронна пошта. Вона дає можливість викладачеві спілкуватися з учнями поза аудиторією, надсилати і отримувати письмові роботи, відправляти на перевірку завдання та отримувати фідбек, тримати в курсі останніх новин студентів з того чи іншого питання [4, с. 70].

Однією з розповсюджених технологій є мультимедійні презентації. Позитивні моменти їх використання полягають у наступному:

1. комбінування різноманітної текстової, аудіо та відео наочності;
2. можливість використання інтерактивних мультимедійних дошок, для візуальної демонстрації нового матеріалу;
3. можливість використовувати такі елементи, як схеми, аналізи, графічні матеріали;
4. привернення уваги;
5. створення умов для ефективного усвідомлення та запам'ятовування навчального матеріалу;

6. здійснення перевірки засвоєння здобутих навичок та упорядкування вивченого матеріалу;

7. поєднання спільної та індивідуальної роботи студентів[8].

Комп'ютерна мережа з виходом до Інтернету дає унікальні можливості, тому що дозволяє моментально знайти інформацію, отримати відповідь на будь-яке питання з компетентних джерел. Вона також допомагає студентам спілкуватися різними мовами між собою та з представниками інших культур. За допомогою ІТ технологій можна не лише перекласти слова чи фрази, а й сприяти їх вивченню. Крім цього з носіями можна спілкуватися через спеціально створенні чати. Таким чином, учні, розпочинаючи процес комунікації з іншими мовознавцями, розширюють свої соціальні компетентності. Також такі чати формують тренування логіки мислення, навички швидкої реакції на проблемні завдання.

Можна зробити висновок, що використання в навчальному процесі інформаційно-комунікаційних технологій дає невід'ємні переваги над класичними методами навчання, а саме: зростає інтенсивність та щільність навчального процесу через збільшення наочності матеріалу, який отримують студенти. У такому випадку викладач може бути не тільки як лектор, котрий подає інформацію, а і як організатор індивідуального практикуму студента.

Наявність актуальних ІКТ у навчанні — одна з найважливіших тенденцій прогресу світової освіти. За останні роки комп'ютерна техніка та інші інформаційні технології все більше впроваджуються при засвоєнні навчальних дисциплін. Такі зміни значно підвищують якість отриманих знань. Нові методи навчання, які побудовані на базі ІКТ, дозволяють швидше зрозуміти отриману інформацію та запам'ятовувати її.[9].

Висновок до 1-го розділу

На навчання суттєво впливають комп'ютерні технології. Вони пронизують всі сфери життєдіяльності людини, покращуючи її інформованість та даючи безліч нових можливостей у професії, навчанні, спілкуванні та розвитку. Сфера освіти теж не є винятком – сучасний наставник

не мислить своєї діяльності без застосування інформаційно-технологічних досягнень та активно користується в роботі різними засобами інформаційно-комунікаційних технологій: презентаціями, блогами, електронною поштою, телеконференціями, вебінарами та багатьма іншими доступними ресурсами.

Методи, процеси та програмно-технічні засоби, які застосовують, щоб зібрати, обробити, зберегти, розповсюдити, відобразити чи використати інформацію на користь користувачів, називають інформаційно-комунікаційними технологіями.

ІКТ виконують такі функції: освітню (формування знань та навичок для підготовки студентів до подальшого освоєння програми та до усвідомленого набуття нових знань);

Розвиваючу (розвиток сприйняття, концентрації, уваги, пам'яті, розумових процесів, фантазії та творчих здібностей);

Виховну (створення сприятливих умов для освоєння моральних, естетичних, культурних, екологічних та правових норм, прийнятих у суспільстві, розвиток пізнавальної активності).

2 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МОТИВАЦІЇ ОСОБИСТОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТА У ПЕРІОД ВІЙНИ

2.1 Методи та засоби підвищення мотивації навчання у студентів

Мотивація є досить поширеною проблемою через потребу студентів у зацікавленості до навчання. Можна виділити такі види мотивації:

- 1) соціальна;
- 2) пізнавальна;
- 3) професійна;
- 4) естетична;
- 5) комунікативна;
- 6) статусно-позиційна [14].

Викладачам дуже важливо використовувати різні методи, щоб підсилити ступінь мотивації студентів — від найнижчого до середнього та найвищого.

Серед таких методів можна виділити:

- пояснення цінності навчання;
- представлення майбутніх можливостей в житті;
- раціональне поєднання заохочення і покарання;
- застосування дискусії.

Якісним методом мотивації є ігрові технології. Це можуть бути вправи на самоаналіз, вирішення певної проблеми, а також вправи на емоційну складову, як ефект змагання, інтересу чи успіху [11].

Спостерігаючи за діями студентів під час гри, викладач може аналізувати їх поведінку. Це допоможе у правильному підборі подальших методів роботи, а також зробити діагностику рівня мотивації.

Існують й інші шляхи стимуляції мотивації студентів до освіти та саморозвитку:

1. Приділяти індивідуальну увагу кожному із студентів, щоб зрозуміти його особливості та його особистість.
2. Виявити помилки студентів та вчасно їм допомогти розібратися та виправити.

3. Розвинути у студентів мотивації не тільки на дії, але й саме на бажання вчитися.
4. Застосувати ІКТ для допомоги індивідуального впливу на студентів та на їхній потенціал, адже усі по різному запам'ятовують інформацію та мають різні сильні та слабкі сторони у цьому.
5. Створити етапи, які будуть мати різну складність для того, щоб отримати ефект сходинок до цілі.
6. Подавати інформацію поділену на теми, підтеми, розділи та блоки для кращого сприйняття.
7. Дослідити життєві умови студента, де він проживає та навчається для визначення рівня допомоги для нього [21].

Не зважаючи на те, які обставини можуть бути у студента під час його життя та навчального процесу, враховуючи психологічні чи внутрішні аспекти, саме емоційний стан найважливіший. Адже саме він впливає на все наше життя, і навчання не є виключенням. Емоції відіграють одну з найбільш важливих ролей, які деформують та впливають на освітні процеси.[8] Наприклад, якщо під час навчального процесу студент знаходиться у позитивному настрої, якщо зацікавлений інформацією, яка подається — він краще сприймає цей матеріал. Натомість, якщо людина відчуває себе недобре, в такому стані неможливо адекватно оволодіти інформацією та розвиватися. Тож емоційний стан керує нашими діями у будь-яких сферах розвитку. Якщо при цьому викладач або наставник буде позитивно налаштований та своїми зацікавленими емоціями ділитися зі студентами, вони без проблем заглиблюються в той матеріал, який їм подають. Отже, важливу роль у розумінні студентами інформації відіграє той, хто її подає, від цього формується і відношення до змісту. Щоб привернути більше уваги до отримання знань та підвищити зростання стимулювання активності, потрібен постійний емоційний зв'язок між лектором та студентом. Дослідження, яке проводилося з метою розуміння впливу позитиву на діяльність студентів, показало, що продуктивність як наслідок позитиву зростає на 30—40% [11].

Викладач повинен не лише досконало знати та вміти подати матеріал, але й прагнути зацікавити слухачів та донести їм інформацію достатньо просто, зрозуміло та чітко. Насправді, педагоги часто фокусуються на сухій теорії інформації, яку надають, забуваючи, що для кращого розумового процесу потрібно використовувати ще креатив, уяву, емоції, інтерактиви. Якщо раніше на учнів впливали просто цифрові засоби подання інформації (комп'ютер, проектор, інтерактивна дошка та інше), то у сучасному світі цього замало, студент швидко втрачає фокус уваги і не сприймає інформацію.

Проаналізуємо декілька емоційних методів, які можуть бути застосовані у процесі розвитку:

- 1) одразу перейти до суті — не розповідати багато зайвого тексту, котрий часто йде у вступі, а розпочати одразу з важливої інформації;
- 2) використовувати цікаві факти, які будуть трендові, сучасні, несподівані, іноді навіть шокуючі для людини;
- 3) частіше приводити приклади, певні образи, через які набагато легше зрозуміти матеріал;
- 4) не забувати, що ситуації із сучасного життя є набагато цікавіші, тому наводити у своїй розповіді приклади про власні помилки та досягнення, шляхи їх вирішення;
- 5) емоції — дуже важливі, тому, якщо лектор може викликати будь-які емоції у слухачів, тоді це буде більш дієвий метод подання інформації. Також можна знаходити та фокусуватися на взаємних емоціях чи моментах, які пов'язують викладача і студентів, “ефект спільного” працює завжди;
- 6) перетворити слухачів у героїв сюжету, щоб кожен міг повністю заглибитися у ситуацію, а перебільшення у цьому випадку навіть допоможе побудувати взаємозв'язок між інформацією та людиною;
- 7) зв'язок із авторитетною людиною, котру студенти поважають та використовують її слова як позитивну підтримку їх думок, буде якісним методом розвитку;

8) допомогти прийняти рішення (це може стосуватися будь чого), донести усі аргументи “за” та “проти”, правильно ставити питання, які будуть підштовхувати до усвідомлення способів рішення.

2.2 Мотиваційно-сміслові якості особистості в психологічному становленні

Психологічна спрямованість людини, яка є важливою складовою життя, включає основні компоненти — потреби, мотиви і сенси, що пов’язані між собою.

Категорія потреби, будучи відправною в логічному ланцюжку роз’яснення, сприймається як психічне явище, яке пояснює нам відчуття, коли нам чогось бракує. Потреби є дуже важливими нашими реакціями на оточення та навколишній світ, вони впливово діють на нас, щоб більше взаємодіяти та виконувати нові задачі. Теорія А. Маслоу про 5 видів потреб доводить розуміння важливості послідовності пріоритетів потреб.

Потреби, мотиви і сенси, займаючи певне місце у структурі особистості і виконуючи свої специфічні ролі, структурно оформлені, та відіграють свою особливу роль. Маючи різні джерела походження та власні шляхи розвитку, на певному етапі становлення особистості вони разом з нами розвиваються і змінюються. Один з найбільш відповідальних періодів зв’язування мотивів і сенсів в єдину конструкцію збігається з юнацьким віком, коли об’єктом критичного аналізу та усвідомлення стають існуючі у світі об’єктивні зв’язки та власні відносини до світу, піддаються життєвій перевірці засвоєні в дитинстві та юнацтві цінності.

Сформовані у процесі виховання у суб’єкта мотиваційно-сміслові якості входять у структуру спрямованості особистості і визначають її типові, характерні, досить стійкі у часі прояви, які можна порівняти з великими періодами, а з часом і з усім життям людини загалом і створюють, по суті, її неповторний психологічний вигляд.

Мотиви та сенси всередині цілісної системи генетично та функціонально не тотожні один одному. Мотиваційно-сміслові утворення є когнітивно-

емоційною єдністю, умовно поділяються на два структурні компоненти. Мотиви за допомогою когнітивних процесів відображають процес передачі зв'язків між тим, що потрібно, дією та досягнутою метою. Сенси здійснюють спільно з емоціями оцінку прийнятності для суб'єкта потреби, предмета діяльності або поведінки, передбачуваного результату, умов, способів та засобів його досягнення, а також взаємовідносин усіх цих елементів підсистеми з погляду їх відповідності життєвим цінностям особистості.

Системний аналіз мотивації вказує на її дві основні складові, що впливають із співвідношення двом видам відомих нам живих систем — первинної біологічної і соціальної. На цій підставі можна виділити два основні види мотивації: біологічна, що має на меті розвиток виду "людина"; соціальна, що має на меті розвиток генеральної соціальної системи – цивілізації.

При цьому для кожного з основних видів мотивації можна виділити два особливі підвиди, пов'язані з рівнем їхньої системної організації. Для біологічної мотивації це буде рівень розвитку виду (смыслоутворюючий макрорівень) та рівень розвитку індивіда (мікрорівень, що забезпечує процес розвитку біологічної системи). Для соціальної мотивації це буде рівень розвитку соціуму (смыслоутворюючий макрорівень) та рівень розвитку особистості (мікрорівень, що забезпечує процес розвитку соціальної системи).

Мотивація людини — це одна з ключових проблем, яка впливає на дії та поведінку людини. Розуміння цього процесу досить часто вивчається у сучасній психології.

2.3 Мотивація студентів у позанавчальному розвитку

Мотивація буває внутрішня та зовнішня, а також позитивна та негативна. Прикладом зовнішнього мотиватора є сукня, через яку ми худнемо; грошові винагороди, через які ми працюємо більше ніж зазвичай; терміни та дедлайни, через які ми намагаємося швидко виконати роботу тощо. Внутрішнім мотиватором виступають наші почуття, наприклад, бажання реалізувати себе, дійти до своїх цілей, наш інтерес до справи, відчуття любові, гордості тощо. Позитивним мотиватором може бути бажання досягти вершин

в якійсь діяльності, захопленість чимось, бажання допомагати іншим. Натомість негативним мотиватором є, в основному, страхи: втрати, розчарування в очах інших людей; потреби виконувати роботу, яка нам не подобається, відчуття провини.

Саморозвиток — це сходинки, де кожна наступна показує покращення людина, її навичок та знань. Так як мотивація спонукає нас до дій та до досягнення наших цілей, ці два поняття дуже часто взаємодіють між собою та утворюють ідеальний дует. Якщо немає мотивації, навряд чи буде саморозвиток і навпаки. Мотивація має велику роль у житті кожного з нас, вона надихає людей та допомагає впоратися із перешкодами. Мотивація наявна не тільки у навчанні та освіті, вона також важлива у саморозвитку студента. Розглянемо деякі приклади саморозвитку.

- 1) Вивчення нової мови — один з найпоширеніших методів саморозвитку, адже іноземні мови відкривають нові можливості, особливо в інших країнах. Це допомагає знайти роботу з більш високою оплатою, познайомитися з новими людьми, пізнавати цікаві місця. Також корисним наслідком вивчення мови є не лише розумовий, а і культурний розвиток.
- 2) Творчість — це необмежена сфера діяльності: фотографія, живопис, музика, скульптура — все це щодня надихає пізнавати щось нове. Творчість дозволяє нам проявляти себе, виражати наші емоції та почуття і передавати їх іншим, відтворюючи нові ідеї. На особистому досвіді можу сказати, що фотографія, як спосіб саморозвитку, допомагає підтримувати баланс між звичайним та творчим життям, де ми можемо відтворювати весь свій креатив та фантазії. Ця сфера завжди буде одним з найцікавіших напрямлень, де немає кордонів.
- 3) Різноманітні івенти, тренінги, майстер-класи — такі заходи повинні бути у житті кожного, особливо студентів. Такий саморозвиток допомагає не тільки удосконалювати знання, але й формувати нові скіли, обмінюватися ідеями та досвідом з іншими людьми, які також в цьому

зацікавлені, відкривати для себе нові сфери, розширити свої можливості та світогляд.

- 4) Медитації та йога — особлива сфера, яка є сильним інструментом, котрий не тільки викликає нові почуття, а й заспокоює, врівноважує, збільшує внутрішні сили та гармонію всередині, покращує здоров'я.

Існує дуже велика кількість сходинок до мотивації та саморозвитку. Одна з найголовніших — це поставлення мети, завдань, розробка плану дій. Без цього неможливо досягати цілей, адже в першу чергу ми повинні розуміти, чого ми бажаємо, яким чином воно досягається, що для цього потрібно. Також важливим моментом є наше оточення. Ті люди, які навколо нас, з котрими ми постійно спілкуємось — це віддзеркалення нас самих. Якщо ми будемо взаємодіяти з успішними людьми і робити це не в корисних цілях, а для вдосконалення, то їхній приклад та досвід змотивують нас до саморозвитку.

2.4 Вплив війни на мотивацію студента

Війна має дуже значний вплив на життя кожної людини. Для студентів такий період особливо важкий: в цьому віці відбувається формування особистості, поглядів і життєвої спрямованості. Через такі страшні події, в яких ми знаходимося, пріоритетом стає життя, а не саморозвиток та навчання. Таким чином у студентів з'являється апатія та демотивація. Демотивація — це відсутність бажання та мотивації розвиватися та діяти. Апатія — це відсутність зацікавленості та емоційної стабільності, домінування негативного настрою та втомлюваності. У такі моменти надзвичайно важливо мати підтримку від близьких та комунікувати з ними. Незважаючи на те, що наша психіка поступово пристосовується до реалій життя, з кожним новим вибухом, із кожним новим випробуванням все одно стає все складніше не тільки навчатися та діяти, а хоча б просто існувати. Неможливо уникнути цього болю та відчуття страждання, можна тільки навчитися жити з цим. Наведемо кілька причин, чому навіть після двох років ми не можемо адаптуватися:

- 1) ми занадто довго перебуваємо у стресі — постійна напруга та страхи не дозволяють нам розслабитися, тому тільки накопичуються і зростають;

- 2) велика кількість людей втрачає через війну близьких, знайомих, свої будинки та комфортне життя, отримує травми (як психологічні так і фізичні) — після цього дуже складно продовжувати вірити на сподіватися на краще життя;
- 3) відсутність достатньої кількості підтримки — на щастя, наразі більше людей починають сприймати психологів, звертатися до них за допомогою прожити цей період; але є й ті, хто або має внутрішній бар'єр і не дозволяє допомогти, або ті, у кого просто немає людей, які могли б вислухати;
- 4) постійна зміна ситуацій, як на фронті, так і у цивільному житті — така нестабільність не дозволяє спокійно жити, а тільки змушує постійно думати про те, “а що буде далі”;
- 5) втрата роботи або доходу — через війну багато людей змінює місце проживання, а знайти нову роботу дуже важко, заощаджень стає все менше, що призводить до нерозуміння, як врятуватися від фінансової кризи.

Саме за такими факторами ми можемо відстежити вплив війни на психологічний стан населення. Також немало важливим фактором є те, що ще до початку війни кожен з нас стикався з особистими проблемами, котрі не встигли вирішитися. Ми живемо постійно із фоновою тривогою, яка не стихає. Через демотивацію ми часто сваримо себе за прокрастинацію, за безробіття та недосконалість своїх дій, але такі наслідки досить логічні та передбачувані. Звісно, що не вся бездіяльність це результат війни, не можна платувати її з деградацією та лінню.

Під час війни велика кількість студентів переосмислили своє життя, змінили свої пріоритети та цінності. Попри те, що кожен студент проживає цей період по-різному, причина у нас одна. Що потрібно робити, щоб проживати цей період легше:

- 1) намагатися виписувати усі свої емоції та проживати їх, але виділяти певні часові кордони, щоб це не розтягнулося на довгий період;

- 2) правильне харчування та повноцінний режим сну є дуже важливими компонентами відновлення організму після стресу;
- 3) знайти баланс між своїми думками;
- 4) поставити собі мету та цілі, до яких ви будете прагнути;
- 5) планувати свій день, щоб балансувати між відпочинком та роботою;
- 6) просити про допомогу будь-якого характеру, оточувати себе підтримкою;
- 7) допомагати іншим: стати волонтером, годувати безхатніх тварин, підтримувати інших;
- 8) фільтрувати новини, які ви читаєте та робити перерви між ними;
- 9) намагатися кожного дня виділяти позитивні моменти, бути вдячними за них;
- 10) насолоджуватися життям, адже коли, якщо не зараз;
- 11) розвивати та вдосконалюватися, але не критикувати себе.

Після цих рекомендацій кожен буде розподіляти свій час вірно, без постійних негативних думок, буде більше насолоджуватися кожним моментом, не витрачаючи час даремно.

Висновок до 2-го розділу

Отже, програма комплексної мотивації студента на розвиток включає в себе теоретичні та практичні знання, допомагає підвищити рівень цієї мотивації та формувати бажання майбутнього життя. Включення у процес розвитку студентів таких елементів, як тренінг, стажування, майстер-клас, дискусія з однодумцями, стимулює саморозвиток студентів, активне самовизначення. Студент у цих умовах стає мотивованим досягати успіху.

Якщо говорити про саморозвиток у навчанні, застосовуючи інформаційно-комунікаційні технології, можна достатньо збільшити подачу навчальних матеріалів. Такі елементи як кольори, аудіо та анімація допомагають більш зацікавити студентів, зробити навчання різноманітним та зрозумілим, а також стимулювати засвоєння матеріалу. Завдяки цьому мотивація, інтерес та дії будуть зростати та ставати більш якісними.

Підсумком діяльності з розвитку мотивації студентів стають також предметний та відносний результати. Предметний характеризує зміни, які знаходяться в об'єкті впливу, а відносний – зміни у системі ціннісних орієнтацій та пріоритетів. Предметний та відносний результати взаємопов'язані: при низькому предметному результаті може бути високий відносний результат, при цьому відносний виступає як пріоритетна ціль. Висока мотивованість особистості є найважливішою основою у розвитку необхідних рис успішного студента, таких як щирий інтерес до навчання, прагнення до особистісного та професійного зростання, вільне володіння інформацією, емпатія, емоційний інтелект.

На жаль, війна дійсно обмежує наші можливості саморозвитку, але це не привід ніяк не діяти і прокрастинувати, навпаки — потрібно підвищувати мотивацію, вчитися вирішувати будь-які ситуації та знаходити шляхи саморозвитку. Незважаючи на неймовірно складний період, війна змінила наші пріоритети та змусила більше цінувати наше життя, що мотивує діяти.

3 ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ ОСОБИСТОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТА В УМОВАХ ВІЙНИ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

3.1 Методи дослідження

Коломицева І.В. провела емпіричне дослідження мотивації студентів, яке передбачало проведення онлайн-опитування серед студентів університетів у квітні 2022 року. У дослідженні взяли участь 62 респонденти, включаючи 9 юнаків та 53 дівчини, які навчалися у ВНЗ міст Києва, Харкова та Кропивницького. Для отримання об'єктивної інформації, було проведено онлайн-опитування, яке включало 3 блоки запитань. [1]

У першому блоці дослідження «Психологічна готовність студентів до навчання в умовах воєнного стану», автор досліджував, чи готові психологічно студенти до поновлення навчання після 24.02.2022 — початку воєнного стану, а також як саме змінилась їх мотивація до навчання та їх діяльності. Для цього були використані такі запитання: «Як Ви оцінюєте свою навчальну мотивацію до початку війни?», «Чи готові Ви психологічно до навчання в період війни?», «Чи змінилася Ваша активність на заняттях до та після початку війни?».

Наступний блок «Особливості організації навчального процесу у вищих навчальних закладах в умовах воєнного стану» досліджував становище студентів та наявність сприятливих умов, щоб поновити навчання незважаючи на військові дії. Запитання були про те, де саме перебуває студент в цей період, чи є в нього можливість продовжувати навчання в умовах воєнного стану, та яка причина, якщо відповідь «ні».

У останньому блоці «Очікування щодо врахування викладачами особливостей становища студентів в умовах воєнного стану» Коломицева І.В. досліджувала, чи влаштовують студентів організація навчання та їхню адаптацію у вузькому організаційному контексті. Для цього використовувалися такі запитання: «Чи потрібна Вам допомога в організації навчального процесу в умовах воєнного стану?», «Оцініть задоволеність

організацією навчального процесу у період війни в Вашому навчальному закладі», Також були питання про те, чи потрібно на думку студентів зменшити умови оцінювання викладачів під час війни. [1]

Аналіз результатів щодо вивчення особливостей пристосування студентів до такого освітнього процесу під час воєнного стану за допомогою опитування показав наступне: перший блок, котрий досліджував рівень мотивації, показав, що у більшості студентів прослідковується середній рівень мотивації на навчання (32%), більше середнього (29%) та найвищий рівень (22%). Це може пояснюватись тим, що студенти вже два роки навчаються онлайн, що, можливо, вплинуло на їхню підготовку до навчання (рис. 3.1).

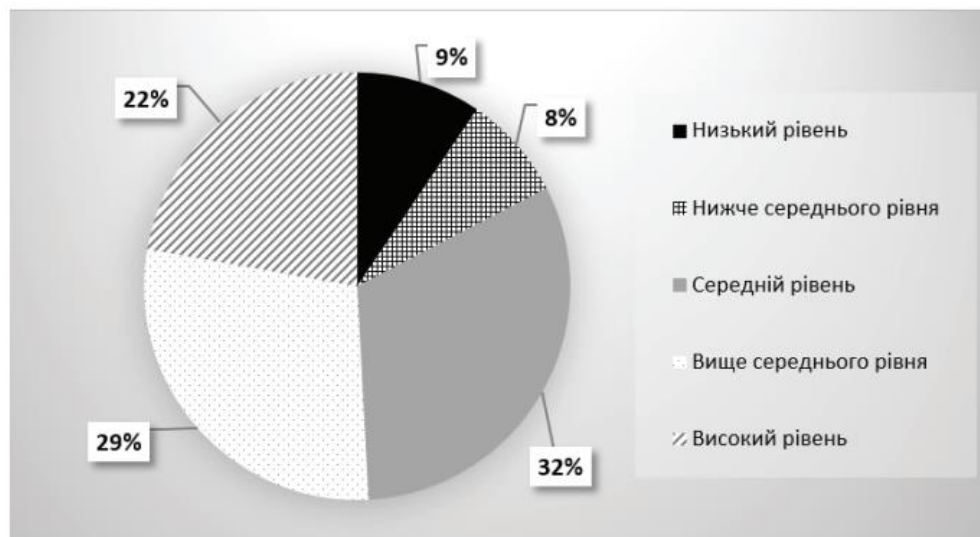

Рис. 3.1. Рівень мотивації до навчання до початку війни [1]

Коли відбувався аналіз мотивації під час війни, можна помітити, що більша кількість опитаних вказали на наявність низького рівня мотивації (33%), середнього (27%) та нижче ніж середній рівень (21%). За нашою думкою, це може пояснюватись тим, що психічне здоров'я студентів погіршилося після того, як почалась війна, що призвело до зменшення їхньої мотивації навчатися (рис. 3.2).

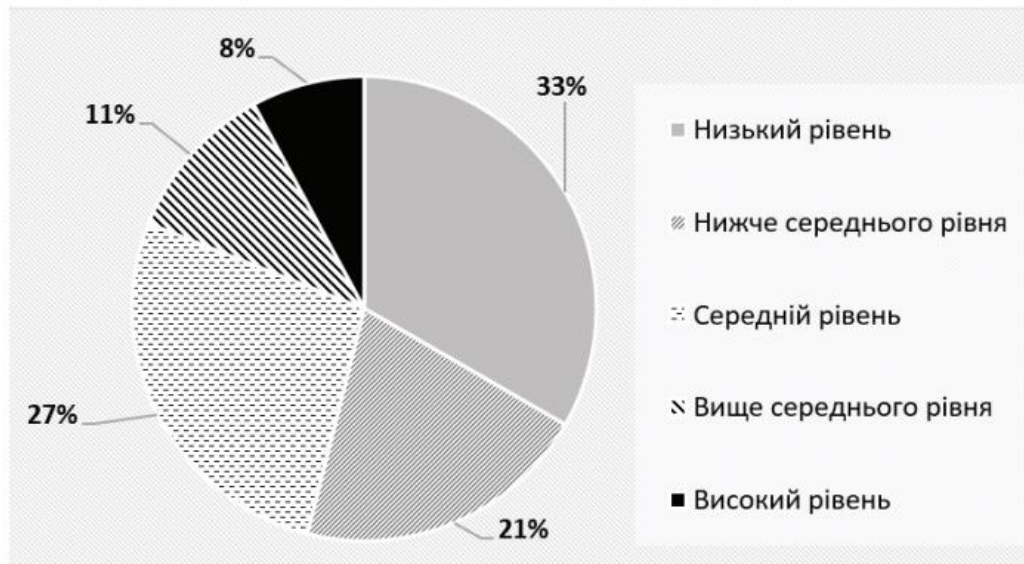

Рис. 3.2. Рівень мотивації до навчання під час війни [1]

Аналізуючи рівень роботи студентів на заняттях до 2022р., дуже важливо те, що у більшості студентів відмічався рівень вище ніж середній (43%), високий рівень (24%) та середній рівні (23%). Це говорить нам про те, що до початку війни рівень активної діяльності був вище (рис. 3.3).

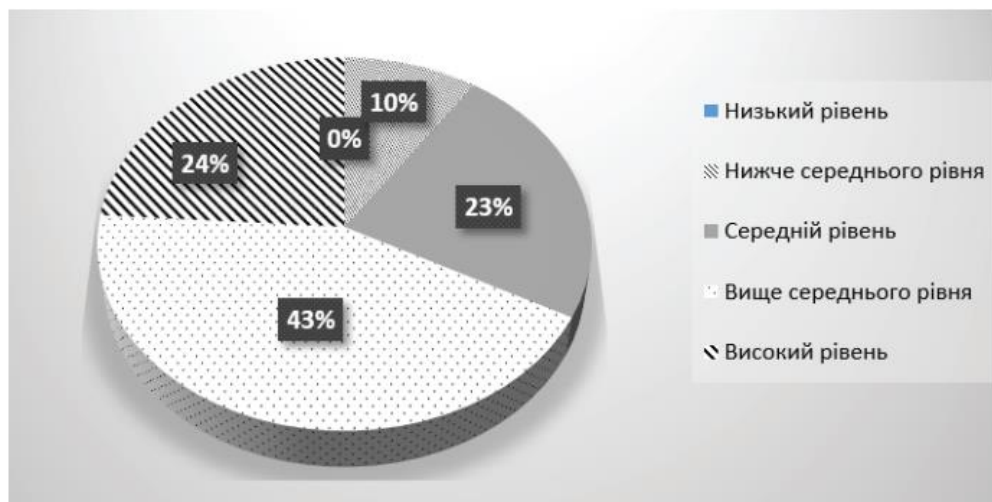

Рис. 3.3. Рівень активності студентів на заняттях до початку війни [1]

Якщо говорити про роботу під час занять поки триває воєнний стан, великий відсоток опитаних мають низький рівень (41%), середній (27%) та менше ніж середній (17%). Це говорить про те, що після початку повномасштабного вторгнення сталось зниження активності в освіті. Можливою причиною цього може бути те, що респонденти ще не адаптувалися до продовження вчитися в умовах війни (рис. 3.4).

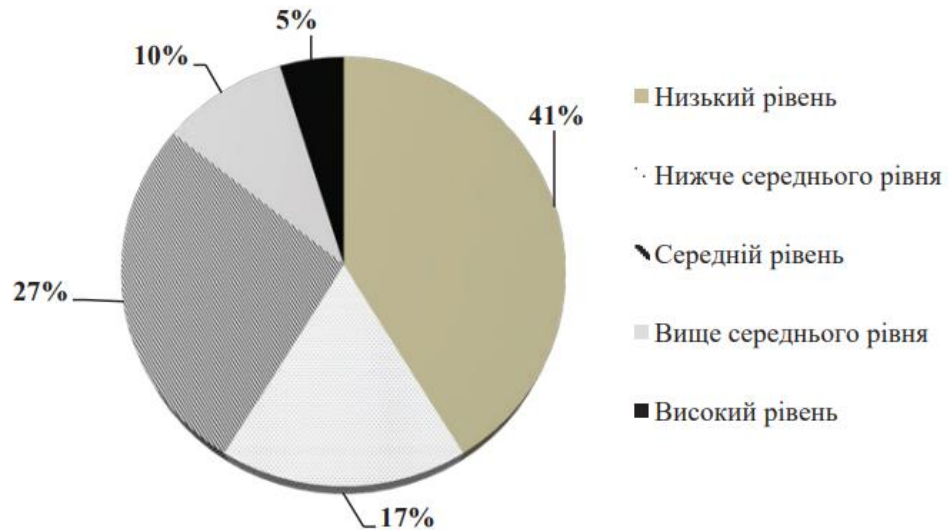

Рис. 3.4. Рівень активності студентів на заняттях у період війни [1]

Отже, у першому блоці можна побачити що у переважній частині учнів дуже зменшилось бажання навчатися після того, як почалась війна, що стало результатом зниження активної діяльності на заняттях. Тобто вони не спроможні до того, щоб вчитися на сьогоднішній період, поки ще триває війна(48%).

Другий блок про організацію навчання на питання про змогу навчатися в таких умовах — 52% опитаних відповіли, що така можливість є. Але аж 48% сказали, що в них немає такої можливості, тому що немає стабільного інтернету (22%). 12% студентів відповіли, що не можуть ходити на заняття через свої волонтерські роботи. Тож робимо висновки, що більшість респондентів, які знаходяться на території України, мають змогу навчатися, а меншість має причини, які не дозволяють бути присутніми.

Третій блок, в якому питають про очікування зменшення вимог поки воєнний стан, на питання про допомогу в організації навчання 38% говорять, що допомога дуже необхідна через не адаптацію до такого освітнього процесу, особливо враховуючи індивідуальні особливості кожного. 30% мають середній рівень задоволеності організації освіти, 28% тих, хто відповів на рівень вище середнього. Можна зробити висновок, що досить непогана

частина ВНЗ піклується про організацію навчання, якщо студенти задоволені.
(рис. 3.5).

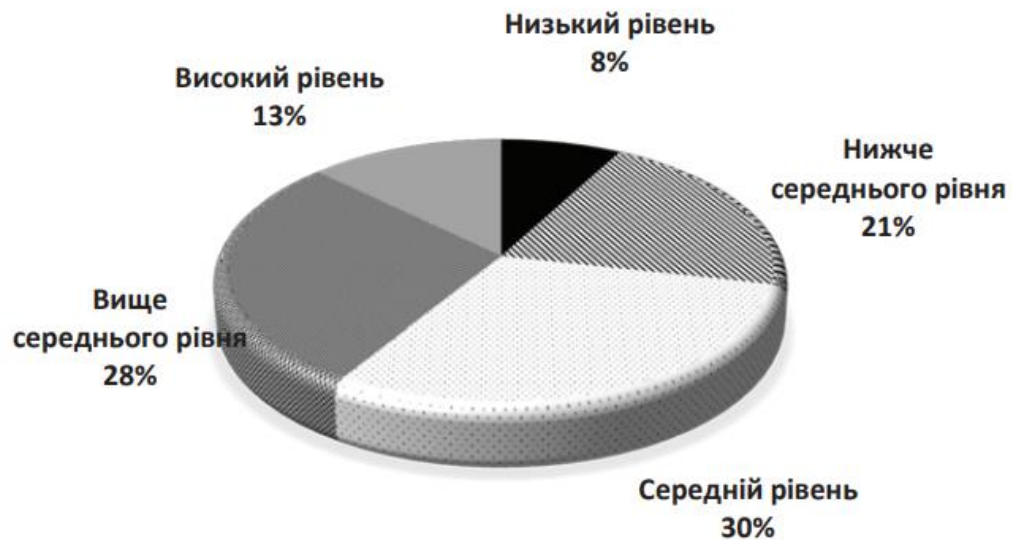

Рис. 3.5. Рівень задоволеності організацією навчального процесу в період війни [1]

На питання про зменшення вимог 92% опитуваних відповіли, що викладачі повинні зменшити вимоги та враховувати особливості навчання на момент воєнного стану. Лише 8% респондентів вважає, що це не треба робити. Можемо припустити, що для такої кількості студентів не важко тримати самодисципліну та мотивацію у навчанні, тому вони легко адаптувалися.

Проаналізувавши результати можемо помітити, що більшість легко адаптуються до навколишньої ситуації (якщо взяти за увагу те, що вони не мають потреб у допомозі із навчальним процесом), але все одно вважають, що викладачі повинні зменшити їх навантаження поки йде війна.

3.2 Аналіз мотивації особистого розвитку студента в умовах війни за допомогою комунікативних технологій

Освіта постійно еволюціонує в напрямку підтримки творчості, самостійності та «вільного розвитку» особистості, що вимагає нового підходу до формування майбутніх фахівців. Сьогодні володіння знаннями, вміннями і навичками вже не є достатнім результатом навчання. Щоб залишатися

конкурентоспроможними на ринку праці, особистість повинна бути готовою до опанування нових технологій, вміло орієнтуватися в потоках інформації. Тільки така особистість матиме можливість успішно впроваджувати інновації та адаптуватися до змін у суспільстві. Без навичок роботи з інформацією, критичного мислення та комунікації людина не зможе стати активним учасником сучасного світу.

Проблема професійного самовизначення, мотивації навчання та самореалізації особистості визначається як важлива складова фундаментальної психологічної проблеми мотивації студентів усіх курсів, незалежно від того, чи йдеться про студентів вищих, чи про передвищі навчальні заклади. Зокрема, умови введення масового дистанційного навчання через COVID-19 та військові дії в Україні ще більше підкреслили цю проблему.

У сучасних умовах викладачі та студенти повинні перенаправити свою увагу з академічних до психологічних аспектів навчання. Мотивація студентів не завжди була високою під час дистанційного навчання або в період кризи, як, наприклад, пандемія COVID-19. Однак військові дії ще більше ускладнили ситуацію.

Експериментальна база дослідження складалася зі студентів фахового коледжу. На обох етапах дослідження взяли участь близько 70 студентів. Для опитування студентів був розроблений опитувальник (див. рис. 3.6), який містив питання про те, які чинники вплинули на їх мотивацію навчання під час військової агресії, а також надавали можливість самостійно висловлювати свої власні думки та відчуття. [19]

Що впливало на мотивацію навчатись під час воєнної агресії *

нічого не мотивувало, мені було психологічно важко

можливість стати спеціалістом в майбутньому

контроль з боку викладачів чи батьків

контроль з боку адміністрації

наявність\відсутність стипендії

відповідальне відношення до навчання

знаходження в бомбосховищах, окупації, інших країнах не мотивувало навчатись

сконцентрованість на навчанні відволікала мене від війни

Рис. 3.6. Опитувальник для студентів в Гугл— формі [19]

Участь у опитуванні взяли 35 студентів у віці 15— 17 років (це студенти 1— 2 курсу коледжу) та 37 студентів у віці від 18 до 20 років. У ході опитування студенти мали можливість обрати кілька варіантів, які стосувалися їх історії.

Результати наведені на рисунках 3.7 та 3.8.

Рис. 3.7. Відповіді студентів вікової категорії 15— 17 років [19]

Що впливало на мотивацію навчатись під час воєнної агресії

37 ответов

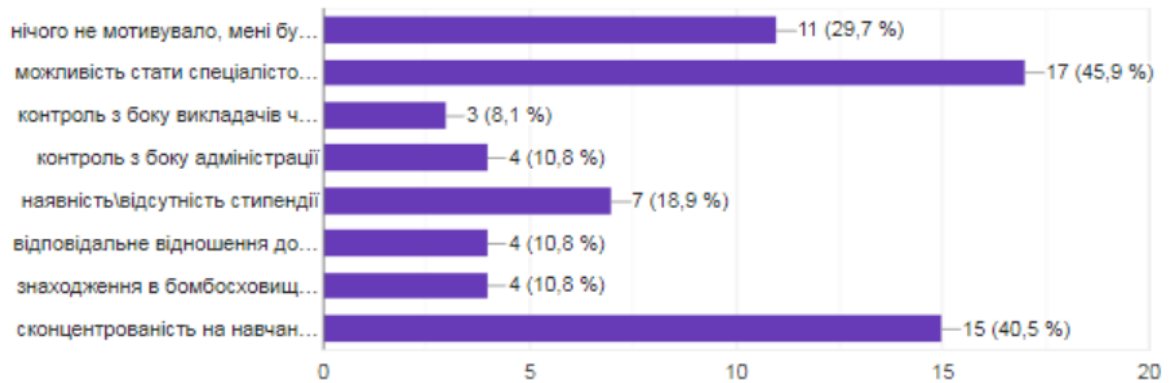

Рис. 3.8. Відповіді студентів вікової категорії 18—20 років [19]

Результати анкетування, проведеного авторами серед студентів ВНЗ, вказують на зниження мотивації до навчання, викликане в основному по причині відсутності бажання вчитися через емоційну напругу війни, недостатню кількість матеріалів та нестачу інтерактивних технологій. Але якщо матеріали та інтерактивні технології можна додати, то доступ до Інтернету не завжди можна контролювати, а це є однією з поважних причин відсутності студентів на заняттях. Зазначені фактори вплинули на внутрішню мотивацію студентів через психологічний аспект. Однак зовнішнє заохочення (частіше за все стипендією) також виявилася задовільною мотивацією. Грошова мотивація, як показують дослідження, є однією з найсильніших як для студентів, так і для працівників. Більшість респондентів відмічала, що саме навчання допомагало їм відволіктися від воєнної ситуації в Україні, мотивуючи їх жити. Для багатьох студентів навчання було тим зовнішнім зв'язком, який повертав їх у "звичне життя" і надавав відчуття нормальності. Додаткові відповіді учасників анкетування вказують на різноманітні фактори, що впливали на їхню мотивацію, включаючи невизначеність щодо майбутнього, відсутність доступу до необхідних ресурсів та потребу відволіктися від воєнної реальності. Автори підкреслюють важливість

розуміння мотивації та поведінки студентів в умовах кризових ситуацій, щоб забезпечити їх підготовку до професійної діяльності.

3.3 Шляхи вдосконалення комунікативних технологій студентів в умовах війни

Один із ключових факторів успішного дистанційного навчання полягає у належній мотивації студента. Велику частину часу в онлайн навчанні студент витрачає на самостійне освоєння матеріалу. Для цього необхідні вміння концентрувати увагу, наполегливість та бажання вчитися. У дистанційному навчанні багато з традиційних методів мотивації працюють менш ефективно, ніж у випадку офлайн навчання.

Найбільш ефективним стимулом є внутрішня мотивація студента — мотивація свідомої дії. У дистанційній освіті вона має значний вплив. Важливо підкреслити, що це найскладніший тип мотивації для студента. І саме стресові ситуації, тривоги, зайнятість та можливі переїзди до інших міст і країн додатково впливають на навчальну мотивацію студентів. Не ідеальний психологічний клімат, перебування в незручних умовах, порушення звичного режиму не сприяють бажанню студентів навчатися. Особливо важливо відзначити, що дистанційне навчання потребує великої зосередженості, самодисципліни та бажання до самостійного вивчення матеріалу з витривалим ступенем самоконтролю.

Серед основ навчальної мотивації виділяють пізнавальні мотиви, що виявляються у зацікавленості освоєння навчальних дисциплін з метою особистісного розвитку в процесі навчання та пізнання власного внутрішнього світу. Також до них відносять соціальні мотиви, що відображають процес навчання як можливість спілкування в групі людей, яких об'єднує майбутня спеціальність.

На сьогодні одним із важливих завдань для педагогів є створення умов для подальшого якісного навчання та розвитку особистостей. Адже найкращим способом підтримки мотивації є підтримка внутрішніх стимулів за допомогою правильної зовнішньої і внутрішньої мотивації.

Одним з ключових способів створення поштовху до навчання є метод навчання, який дає змогу підвищити бажання активності студентів та створює потрібні умови для розширення мотивації. Щоб студенти були більш зацікавлені, можна проводити дискусії, обговорення певних ситуацій та матеріалів. Якщо зробити комфортні умови для навчання (наприклад, великі дедлайни із зручним темпом та часом виконання робіт), мотивація навчатися буде підвищуватися. Також важливою частиною мотиваційного процесу є емоційна напруга між викладачем та студентом: якщо викладач буде допомагати, спокійно із повагою пояснювати матеріал, студенти більш позитивно будуть налаштовані на заняття. Обираючи послідовність вивчення матеріалу відповідно до своїх інтересів та можливостей, студенти розвивають особистість та проявляють креативність, що є основними рисами навчання в умовах інформатизації освіти.

Тренінг «Спрямованість в умовах випробувань: мотивація та особистісний розвиток студентів» .

Цільова аудиторія – студенти.

Мета:

– Надати студентам необхідні знання, навички та підтримку для подолання стресу та негативних наслідків війни.

– Збільшити рівень мотивації та самопродуктивності студентів у складних умовах військових подій.

– Заохочувати студентів до особистісного розвитку, самовдосконалення та збереження позитивного психологічного стану під час кризових ситуацій.

Завдання:

1. Надання знань та ресурсів. Проведення лекцій та тренінгів з психології стресу, самомотивації та особистісного розвитку. Передача корисних інформаційних матеріалів, які допоможуть студентам розуміти та домінувати над своїми почуттями та емоціями.

2. Зростання навичок самоконтролю. Практичні вправи з релаксації, дихальні техніки та медитації для зниження рівня стресу. Тренування методів позитивного мислення та збереження психологічної стійкості в умовах військових подій.

3. Стимулювання особистісного зростання. Розробка особистих цілей та планів досягнень. Проведення групових діалогів та обміну досвідом щодо саморозвитку та самовдосконалення.

4. Підтримка та мотивація. Створення підтримуючого середовища для обміну позитивним досвідом та взаємної підтримки. Залучення до участі в інтерактивних групових вправах та діяльностях для зміцнення внутрішньої мотивації.

План тренінгу:

- День 1. Вступне слово.
- День 2. Лекція “Особистісний розвиток та стратегії самомотивації під час війни: засоби подолання стресу та вирішення проблем.”
- День 3. Майстер— клас “Мій шлях до успіху: розробка особистих цілей та підтримка самомотивації”.
- День 4. Групові вправи на розвиток комунікаційних та лідерських навичок.
- День 5. Заключна частина.

Програма тренінгу:

День 1. Вступне слово.

Шановні учасники!

Ласкаво запрошуємо вас на наш тренінг з мотивування особистісного розвитку в умовах війни. Сьогодні ми збираємося розглянути важливу та актуальну тему: як подолати стрес та зберегти психологічну стійкість, особистісно розвиватися і залишатися продуктивними, незважаючи на виклики, що ставлять перед нами військові події.

Мета нашого тренінгу полягає в наданні вам необхідних знань, навичок та підтримки для ефективного управління своїм емоційним станом, розвитку

позитивного мислення та досягнення особистісних цілей під час військових дій. Ми вважаємо, що кожен з вас може знайти в собі силу та ресурси для протистояння викликам і розвитку в умовах невпевненості та стресу.

Значення цього тренінгу полягає в тому, що він надасть вам можливість не лише подолати внутрішні бар'єри та відчуття безпорадності, але й знайти нові шляхи особистісного зростання та реалізації свого потенціалу. Ми віримо, що кожен із вас може стати майстерним керівником свого життя навіть у складних умовах.

Тренінг розроблено з урахуванням ваших потреб та очікувань, і ми сподіваємося, що він стане для вас корисним та натхненним кроком у напрямку особистісного зростання та самореалізації.

Наш тренінг буде складатися з теоретичної та практичної частин.

У теоретичній частині нашого тренінгу ми разом зосередимось на ряді ключових тем, які допоможуть нам краще зрозуміти сутність особистісного розвитку та його значення в умовах війни. Крім того, ми підготуємо реальні приклади успішного подолання труднощів, які ілюструють важливість особистісного розвитку та мотивації в умовах війни. Ці історії стануть натхненням для вас і допоможуть зрозуміти, що навіть у найскладніших ситуаціях можливо досягти успіху та зростати як особистість.

У практичній частині нашого тренінгу ми будемо активно працювати над розвитком конкретних навичок та вмінь, які є ключовими для успішного подолання труднощів та досягнення особистісного зростання в умовах війни. Під час цих практичних занять ви матимете можливість застосовувати отримані знання та навички у реальних ситуаціях, отримувати поверхневі та глибокі навички, а також взаємодіяти з іншими учасниками тренінгу для спільного досягнення поставлених цілей.

Бажаємо успіхів.

День 2. Лекція «Особистісний розвиток та стратегії самомотивації під час війни: засоби подолання стресу та вирішення проблем»

У сучасному світі, на фоні складної геополітичної ситуації та загострення конфліктів, поняття мотивації, особистісного розвитку, стресу та воєнного стану набувають особливого значення. Давайте розглянемо ці терміни докладніше.

Мотивація — це внутрішня сила, яка підштовхує нас до досягнення певної мети чи до виконання певних дій. У контексті війни, мотивація стає критично важливою для збереження духовних сил та наполегливості в умовах стресу та небезпеки.

Особистісний розвиток — це процес постійного зростання та вдосконалення нашої особистості, набуття нових навичок та знань. У період воєнного стану, особистісний розвиток допомагає нам знайти внутрішню силу та ресурси для подолання складних ситуацій та адаптації до нових умов.

Актуальність теми в контексті сучасних геополітичних подій очевидна. У світі спостерігається зростання напруженості, що підсилює необхідність вивчення та розуміння способів подолання стресу, збереження мотивації та розвитку особистості в умовах воєнного стану. Цей тренінг пропонує поглиблене вивчення зазначених аспектів, щоб надати учасникам необхідні знання та навички для успішного протистояння викликам сучасного світу.

Війна впливає на життя людей на всіх рівнях, включаючи їхню мотивацію та цінності. Розглянемо деякі ключові аспекти мотивації в умовах війни:

В умовах війни люди зазнають надзвичайних стресів, які можуть суттєво вплинути на їхню мотивацію. Стресові ситуації можуть призводити до втрати інтересу до життя, втрати енергії та емоційного вигорання. На позитивному боці, стрес може також стимулювати людину до дії та активного вирішення проблем.

Війна може перетворити мотивацію людини, змінивши її цінності та пріоритети. Наприклад, важливість безпеки та виживання може стати першочерговою, а інші цілі та амбіції можуть відступити на другий план.

Однак воєнний стан також може підштовхнути людину до вияву героїзму, взаємодопомоги та самореалізації.

Важливою стратегією є збереження позитивного мислення та пошук підтримки у співробітників, родини та друзів. Створення розумного плану дій та визначення чітких цілей може допомогти зберегти мотивацію під час воєнного стану.

Усі ці аспекти важливі для розуміння та ефективного керування мотивацією в умовах війни. Шляхом розвитку стратегій підтримки та збереження мотивації, люди можуть зберегти внутрішню силу та наполегливість у найважчих часах.

У складних умовах, таких як воєнний стан, особистісний розвиток стає особливо важливим для збереження психічного та емоційного здоров'я. Розглянемо деякі ключові аспекти цього процесу:

В умовах воєнного стану, здатність до саморозвитку та самосвідомості допомагає людям знайти внутрішні ресурси та засоби адаптації до нових умов.

Постійний саморозвиток дозволяє людині зберігати психічну гнучкість та відкритість до нових можливостей та перспектив.

Використання доступних ресурсів для навчання нових навичок та знань. Інтернет, книги, вебінари та онлайн— курси можуть стати важливими інструментами для саморозвитку. Війна може стати стимулом для вивчення нових сфер знань та отримання нових навичок. Наприклад, навчання медичних навичок, навичок самозахисту або навчання новим професійним навичкам, які можуть бути корисними в умовах війни.

Загальний підхід до особистісного розвитку в умовах воєнного стану полягає в збереженні відкритості до нового, активному навчанні та здатності до адаптації до змін. Ці зусилля можуть допомогти людям зберегти свою міцність та ефективність навіть у найважчих часах.

Умови воєнного стану можуть створювати великі труднощі для збереження мотивації та психічного здоров'я. Однак, існують ефективні

стратегії, які можна застосувати для підтримки та збереження мотивації навіть у найважчі часи:

- Спілкування зі своїми близькими та друзями може допомогти відчувати підтримку та зберегти позитивний настрій.
- Розмови з колегами та співробітниками про спільні цілі та стратегії можуть створити відчуття об'єднання та солідарності.
- Розробка конкретного плану дій допоможе зберегти орієнтацію та відчуття контролю над ситуацією.
- Визначення чітких цілей дозволить зосередитися на певних завданнях та досягненнях, що стимулює мотивацію.
- Важливо проводити час для саморефлексії та вивчення своїх власних потреб, цінностей та переконань.
- Пошук внутрішніх джерел мотивації, таких як особисті цінності та переконання, може допомогти знайти силу та наполегливість у найважчі моменти.

Використовуючи ці стратегії, люди можуть зберегти свою мотивацію та психічне здоров'я навіть у найважчі часи.

Звичайні люди можуть проявити надзвичайну силу та витримку, подолавши важкі обставини в умовах воєнного стану. Наведемо декілька реальних прикладів успішного подолання труднощів:

– Під час війни Марія вона втратила свій дім та бізнес. Замість того, щоб зневіритися, Марія змогла зібрати залишки свого бізнесу та відновити його на новому місці. Завдяки власній наполегливості та підтримці родини та друзів, вона знову підняла свій бізнес і змогла стати прикладом для інших під час важких часів.

– Олег був військовим лікарем, який пройшов через важкі бої та пережив втрати своїх товаришів. Повернувшись з війни, він вирішив присвятити своє життя допомозі іншим ветеранам, які потрапили в подібні ситуації. Олег став психологом та заснував центр психологічної підтримки ветеранів, де вони могли знайти допомогу та засоби адаптації до цивільного життя.

– Під час війни Аліна втратила свою родину та дім. Замість того, щоб здаватися, Ліна об'єдналася з іншими постраждалими та разом вони змогли створити нове спільноту. Вони взялись за відновлення своїх життів, будуючи нові будинки та спільноти. Ліна стала лідером цієї ініціативи та допомогла багатьом людям знову знайти сенс та надію.

Ці приклади показують, що навіть в умовах воєнного стану люди можуть знайти силу та відновити свої життя, якщо вони мають наполегливість, підтримку та віру у майбутнє.

У цій лекції ми розглянули ключові аспекти мотивації та особистісного розвитку в умовах війни. Ми з'ясували, що воєнний стан може впливати на нашу мотивацію, цінності та особистісний розвиток, і розглянули стратегії для підтримки цих аспектів в умовах стресу та небезпеки. Попри складнощі війни, важливо пам'ятати, що ми маємо внутрішні ресурси та можливості для подолання негараздів. Застосовуючи отримані знання про мотивацію та особистісний розвиток, ми можемо зберегти свою силу та наполегливість у найважчих моментах. Отже, закликаємо вас практикувати стратегії саморозвитку, використовувати ресурси для навчання та розвитку нових навичок, і залишатися відкритими до можливостей, які можуть виникнути навіть у найскладніших ситуаціях.

День 3. Майстер-клас «Мій шлях до успіху: розробка особистих цілей та підтримка самомотивації»

Вправа 1. «Мапування цілей»

Шановні учасники! Сьогодні ми розпочинаємо наш майстер-клас з самомотивації, а перша вправа, яку ми пропонуємо вам, — це "Мапування цілей". Мета цієї вправи полягає в тому, щоб кожен з вас міг чітко визначити свої особисті цілі та зробити їх більш конкретними та досяжними. Так що, давайте розпочнемо.

Кожен з вас отримає аркуш паперу та ручку. Просимо вас записати свої особисті цілі на наступний рік. Це можуть бути цілі, пов'язані з освітою, кар'єрою, особистим життям, здоров'ям або будь-чим іншим, що вам важливо.

Коли ви записали свої цілі, розподіліть їх на категорії. Наприклад: освіта, кар'єра, особисте життя, здоров'я, хобі тощо. Тепер, після того як ви розподілили свої цілі на категорії, обміняйтеся своїми цілями з партнерами та обговоріть, як ви можете підтримати один одного у досягненні цілей. Пам'ятайте, ваші цілі — це ваше керівництво, ваш компас у житті. Так що не соромтеся мріяти та прагнути досягти своїх мрій. Час почати мапувати ваш шлях до успіху!

Вправа 2 «Позитивні афірмації»

Шановні учасники!

Поглибимося ще трошки у нашому майстер-класі та перейдемо до наступної вправи — "Позитивні афірмації". Ця вправа допоможе нам зміцнити наше позитивне мислення та підвищити нашу самооцінку, що є дуже важливим у важкі часи. Отже, давайте розпочнемо:

Прошу вас зручно сісти та закрити очі. Зосередьтеся на своєму диханні та відчуйте, як ви поступово розслабляєтесь. Тепер, ми будемо читати вам ряд позитивних та мотиваційних фраз. Після кожної фрази, ми хотіли б, щоб ви повторювали її у своєму розумі або вголос. Готові? Давайте почнемо:

"Я цінний та унікальний."

"У мене є всі можливості досягти своїх цілей."

"Кожен новий день — це нова можливість для мене."

"Я вірю у себе та свої здібності."

"Моя сила полягає в моїй рішучості та наполегливості."

"Я заслуговую на щасливе та успішне життя."

Тепер, просніться від позитивного стану, який ви створили, та зробіть кілька глибоких вдихів і видихів. Ви вже відчуваєте себе краще? Пам'ятайте, позитивні думки створюють позитивну реальність. Нехай ці позитивні афірмації будуть вашими супутниками у вашому подорожі до успіху.

Вправа 3 «Візуалізація майбутнього успіху»

Шановні учасники! Сьогодні ми переходимо до третьої вправи нашого майстер— класу — "Візуалізація майбутнього успіху". Ця вправа допоможе

нам уявити собі наш майбутній успіх та створити ментальну картину того, куди ми прагнемо досягти. Отже, давайте почнемо:

Прошу вас зручно сісти та закрити очі. Зосередьтеся на своєму диханні та відчуйте, як ви поступово розслабляєтеся. Тепер, уявіть собі свій ідеальний день у майбутньому. Уявіть собі, як ви прокидаєтеся з відчуттям спокою та впевненості. Ви відчуваєте енергію та визначеність усіх своїх дій. Далі, уявіть собі своє досягнення. Це може бути ваша кар'єрна перемога, особисте досягнення або будь— яке інше важливе для вас досягнення. Подумайте про те, як ви відчуваєте себе, досягнувши цієї мети. Відчуйте радість, вдячність та пишання собою. Тепер, зазирніть у майбутнє ще глибше. Уявіть собі свої наступні кроки після досягнення цієї мети. Подумайте про те, як ви будете використовувати свій успіх, щоб досягти ще більших висот. І, нарешті, подякуйте собі за вашу рішучість та наполегливість. Подякуйте собі за те, що ви не зупинилися на шляху до свого майбутнього успіху. Тепер, коли ви відчули ці позитивні емоції та уявили свій майбутній успіх, відкрийте очі та відновіть свої зовнішній світ. Пам'ятайте, ваші мрії — це ваші крила, які допомагають вам піднятися вище та досягти найвищих вершин. Нехай ця вправа додасть вам впевненості та натхнення на вашому шляху до успіху.

Вправа 4 «Створення мотиваційного альбому»

Шановні учасники! Сьогодні ми розпочинаємо нашу наступну вправу — "Створення мотиваційного альбому". Ця вправа допоможе нам зберегти нашу мотивацію та натхнення на довгий час, створивши особистий альбом із зображеннями, цитатами та історіями успіху. Давайте розпочнемо:

Кожен з вас отримає аркуш паперу та різнокольорові фломастери, олівці та клей. Прошу вас подумати про свої цілі, мрії та досягнення. Це може бути все, що надихає вас — цілі, які ви хочете досягти, місця, які ви хочете відвідати, люди, які вас надихають, або будь— які інші моменти, які ви вважаєте важливими. Згадайте про різноманітні матеріали, які ви хочете включити до вашого альбому: фотографії, картинки з журналів, цитати, кольорові стрічки, малюнки, наклейки тощо. Тепер, приступайте до створення

вашого мотиваційного альбому. Розміщуйте свої зображення та матеріали на аркуші паперу так, як вони вас найбільше надихають. Під час створення альбому, давайте собі час на роздуми та рефлексію. Подумайте про те, що кожен об'єкт у вашому альбомі представляє для вас і як він допомагає вам досягти ваших цілей. Не забувайте, що ваш мотиваційний альбом — це особистий вираз вашої мрії та натхнення. Чим більше ви інвестуєте у його створення, тим більше він буде надихати вас на вашому шляху до успіху. Готові почати? Почнімо творити вашу майбутню мотиваційну скарбницю!

День 4. Групові вправи на розвиток комунікаційних та лідерських навичок.

Вправа 1. «Карта спілкування»

Сьогодні ми розпочинаємо нашу першу групову вправу під назвою "Карта спілкування". Ця вправа допоможе нам поглибити наші комунікаційні навички та підвищити рівень взаєморозуміння у групі. Це надзвичайно важливо, особливо в умовах воєнного вторгнення, коли ефективна комунікація є ключовим фактором для досягнення успіху. У кожного з вас є картка з темою для обговорення. Прошу вас вибрати картку та ділитися своїми думками та враженнями з іншими учасниками. Нехай наша спільна подорож по карті спілкування стане цікавою та вдячною пригодою для кожного з нас! Готові розпочати? Почнемо наше дослідження світу спілкування!

Вправа 2. «Лідерський круг»

Шановні учасники! Сьогодні ми запрошуємо вас взяти участь у нашому майстер— класі під назвою "Лідерський круг". Ця вправа допоможе нам розкрити наш потенціал як лідерів та навчитися ефективно керувати групою в умовах воєнного стану. Кожен з вас матиме можливість взяти на себе роль лідера та допомогти групі досягти спільної мети. Нехай наш "Лідерський круг" стане місцем для взаємного навчання та взаєморозуміння. Готові взяти участь у захопливій подорожі у світ лідерства? Почнімо!

Вправа 3 «Синхронне малювання»

Шановні учасники! Сьогодні ми разом відправимося у захоплюючу подорож у світ спільного творчості з вправою під назвою "Синхронне малювання". Ця вправа дозволить нам спільно творити та взаємодіяти один з одним у творчому процесі, незважаючи на виклики, які ставить перед нами воєнний стан. Кожен з нас матиме можливість висловити свої думки, емоції та уявлення через образи та кольори, надихаючись одне одним. Нехай наші малюнки стануть символом нашої спільної сили та стійкості у не простих часах. Готові розпочати нашу творчу подорож разом? Почнімо!

Вправа 4. «Вправа на співпрацю»

Шановні учасники! Сьогодні ми з командою запрошуємо вас взяти участь у захопливій груповій вправі під назвою "Вправа на співпрацю". Ця вправа надасть нам можливість побудувати співпрацю та взаємодію в умовах воєнного стану. Кожна група отримає завдання, яке вона повинна буде виконати разом, об'єднуючи свої зусилля та ресурси. Нехай наша співпраця стане прикладом справжнього єднання і колективної дії, які можуть подолати будь— які труднощі. Готові приступити до спільної роботи та досягти спільної мети? Почнемо нашу вправу на співпрацю та створимо щось дивовижне разом!

День 5. Заключна частина.

Шановні учасники!

Після завершення нашого івенту, дозвольте поділитися декількома висновками та підсумковими думками.

За ці дні ми разом пройшли важливий шлях у спільній подорожі до самовдосконалення та взаєморозуміння в умовах війни. Кожна вправа, кожна дискусія, кожен момент взаємодії були наповнені важливими уроками та спільними досягненнями.

Ми навчилися визначати свої цілі та мотиви, зберігати позитивне мислення та візуалізувати свої мрії. Також ми розвинули свої комунікаційні та лідерські навички, вчилися працювати в групах та разом йти до наших цілей.

Нехай наша спільна робота стане поштовхом для подальшого розвитку і досягнення нових вершин у нашому особистому та професійному житті.

Дякуємо кожному з вас за активну участь та внесок у успішне проведення івенту!

Залишайтеся натхненними та прагніть до нових вершин!

Після успішного завершення нашого заходу, хочу запропонувати вам деякі рекомендації та плани подальших дій, які допоможуть вам зберегти й розвивати отримані навички та враження:

1. Практикуйте отримані знання. Пам'ятайте, що практика робить майстра. Завдяки нашому заходу ви отримали цінні знання та навички. Спробуйте застосовувати їх у своєму повсякденному житті та професійній діяльності.

2. Продовжуйте навчання. Ніколи не зупиняйтесь на досягнутому. Постійно розвивайтесь, вивчайте нове, беріть участь у подіях та тренінгах, що допоможуть вам розширити свій кругозір та поглибити знання.

3. Мережеві зв'язки. Підтримуйте зв'язок з іншими учасниками заходу. Обмінюйтесь досвідом, ідеями, та підтримкою, що сприятиме вашому особистому та професійному зростанню.

4. Самоаналіз та планування. Проведіть час для самоаналізу. Визначте свої цілі, побажання та розвиток, і розробіть план кроків, які допоможуть вам досягти їх.

5. Підтримка. Якщо у вас виникають питання чи потреба у підтримці, не соромтеся звертатися до нас. Ми завжди готові допомогти вам у ваших професійних та особистих зусиллях.

Нехай ці рекомендації стануть напрямками для вашого подальшого розвитку та досягнень. Бажаю вам успіху у всіх ваших подальших зусиллях та надіюся побачити вас на майбутніх заходах!

Висновки до 3-го розділу

Комунікативні технології виявилися ефективним інструментом для сприяння мотивації студентів у складних умовах війни. Вони допомагають студентам зберегти зв'язок з оточенням, отримувати підтримку та спільно працювати над особистим розвитком.

Виявлено, що комунікативні технології сприяють зростанню внутрішньої мотивації студентів. Вони надають можливість обмінюватися досвідом, знаходити підтримку в співрозмовниках та відчувати себе частиною спільноти.

Отже, дослідження підтверджує, що використання комунікативних технологій є необхідним та ефективним інструментом для мотивації особистого розвитку студентів в умовах війни. Їхня роль у підтримці соціальних зв'язків, зростанні внутрішньої мотивації та сприянні саморозвитку стає надзвичайно важливою в умовах військових дій.

ВИСНОВОК

Результати дипломної роботи та аналіз отриманих даних дозволяють зробити узагальнення та висновки.

У сучасному світі навчальний процес супроводжується застосуванням різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій. Цифрові навчальні матеріали мають велику перевагу перед традиційними навчальними матеріалами, таку як можливість управління ними. Студенти мають величезний вплив на впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, вони обирають онлайн комунікацію як одну з головних у своєму житті. Інформаційно-комунікаційні технології є координатором, оскільки Інтернет — це унікальний засіб для широкого, доступного розповсюдження освітнього матеріалу.

Серед комунікаційних технологій, які використовуються для мотивації студента, застосовуються такі:

- 1) електронні онлайн програми — книги у електронному форматі , вправи, лабораторні практичні завдання, тести;
- 2) навчальні системи, де є наявні мультимедіа, побудовані з допомогою комп'ютерів, відео та аудіо апаратури, накопичувачів та жорстких дисків
- 3) експертні системи, які експлуатуються у різних галузях розвитку;
- 4) бази даних з різних предметів та дисциплін;
- 5) засоби зв'язку та взаємодії, наприклад, електронна пошта, відеоконференції, локальні чи регіональні мережі зв'язку, системи обміну даними та інформацією.

Використання таких технологій може бути не тільки для самостійного навчання студентів, а й протягом усього їхнього життя. Проте потрібно пам'ятати, що Інтернет все одно не замінить реального спілкування. Дійсно, в онлайн платформах ми можемо знайти велику кількість корисного матеріалу, але в основному він дуже хаотичний та не індивідуалізований. За допомогою комунікативних технологій студенти навчаються самостійно організовувати

свої дії та стимулювати себе до досягнення поставлених цілей навіть у складних воєнних умовах.

Комунікативні технології допомагають у збереженні соціальної взаємодії та підтримці групового духу серед студентів, що сприяє їхньому психологічному та емоційному благополуччю, особливо в умовах війни.

Саморозвиток повинен бути завжди. Але це не повинно бути “успішним успіхом”, тобто награно показувати себе та свої здібності іншим, в першу чергу це повинно бути для себе, для своїх позитивних цілей. Ці сходинки саморозвитку, які будуть підіймати студента до його мети, приведуть до бажаного успішного життя з новими навичками, новими знаннями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаптація студентів до навчання в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://habitus.od.ua/journals/2023/51—2023/13.pdf>.
2. Аносов І. П. Сучасний освітній процес: антропологічний аспект : моногр. / І. П. Аносов. – К. : Твім інтер, 2021. – 391 с
3. Бедь В. Компетентнісний підхід в процесі модернізації ВНЗ / В. Бедь, М. Артьомова // Український науковий журнал. Освіта регіону політологія, психологія комунікації. — 2019. — № 5. — С. 43.
4. Воронкін О. С. Стан та перспективи розвитку інформаційно-комунікаційних технологій навчання студентів ВНЗ України [Електронний ресурс] / О. С. Воронкін // Нові інформаційні технології освіти для всіх : матеріали X міжнар. конф. (Київ, 26–27 листопада 2019 р.). – К. : МННЦ, 2019. – Режим доступу : http://tdo.at.ua/publ/distance_education/ictn/1—1—0—69
5. Воронівська К. Cognitive— communicative teaching methods for higher education students as the latest educational technologies / К. Воронівська, Г. Декусар // Когнітивно-комунікативні стратегії розвитку здобувачів вищої освіти у процесі професійної підготовки : зб. тез Всеукр. наук.— практич. семінару (м. Дніпро, 28 верес. 2021 р.). – Дніпро: ДДУВС, 2021. – С. 21
6. Гилюн О. В. Освітні мотивації студентської молоді / О. В. Гилюн // Грані : наук.— теорет. і громад.— політ. альманах / Дніпропетр. нац. ун— т ім. О. Гончара ; Центр соц.— політ. досл. – 2021. – № 1. – С. 102–104 (Hylyun O. Educational motivation of students / O. Hylyun // Facets : scientific.— theoretic. and politic. almanac / Dniepropetrovsk. nat. University of O. Gonchar; Center for Social— politic. lit. – 2021. – N 1. – P. 102–104)
7. Голованова Н.В. Медіапростір як важливий чинник побудови інформаційного суспільства. Актуальні проблеми державного управління. 2017. № 1 (51). С. 27–34.

8. Дзюбко Л. Мотивація навчальної діяльності як психолог о- педагогічна проблема / Л. Дзюбко, Л. Гриценюк // Психолінгвістика. – 2019. – Вип. 4. – С. 33–43. – [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/jpdf/psling_2019_4_5.pdf. (Dzyubko L. Motivation training activities as psychological and pedagogical problem / L. Dzyubko, L. Hrytsenyuk // Psycholinguistics. – 2009. – Iss. 4. – P. 33–43. – [Electronic resource]. Access : http://nbuv.gov.ua/jpdf/psling_2009_4_5.pdf.)
9. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2021. 352 с.
10. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності : метод. реком. з навч. дисципліни для здобувачів вищої освіти магістерського рівня за профілем освітньої програми «Філософія медійних практик» / О. Мельничук ; Нац. ун— т «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 60 с. – Режим доступу: ... ISBN 978–966–928–995–7
11. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / За заг. редакцією Г.Л. Єфремової. – Суми: Видво СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2020. – 444 с
12. Козир М.В. ІКТ— педагогіка: нові вектори розвитку освіти в умовах інформаційного суспільства. Збірник наукових праць Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Вип. №4. 2018
13. Козир М.В. ІКТ–педагогіка – складова освітнього процесу. Педагогічний процес: Теорія і практика. ISSN 2078 – 1687 INDEX COPERNICUS. К., 2021. Вип. № 5–6. С. 61–65.
14. Климчук В.О. Творча особистість: дослідження ціннісного рівня внутрішньої мотивації навчання/ В.О. Климчук // Психологія. Збірник наукових праць. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, Випуск 18, 2021. – С. 236— 240.
15. Корень Т.О. Професійний розвиток особистості: категоріальне визначення / Т.О. Корень // Актуальні проблеми психології: Зб. Наукових праць / Інститут психології ім.. Г.С.Костюка АПН України; [Під ред.

- С.Д.Максименка]. – Т.7: Екологічна психологія. — Вип.17: Психологія освітнього простору. – Миколаїв: ТОВ «Фірма «Ілон», 2018.— С.86— 89
- 16.Мельман В. Психологічні фактори мотивації навчально професійної діяльності студентів вищих навчальних закладів. Новий колегіум. 2019. № 6. С. 56-59.<http://eprints.kname.edu.ua/42980/1/Melman0001.pdf>
- 17.Мотивація: що це, види та як підвищити [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://advice.telegazeta.com.ua/motyvacziya—shho—cze—vydy—ta—yak—pidvyshhyty/>.
- 18.Мотивація – що це таке, як працює, яка буває та на що впливає. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://termin.in.ua/motyvatsiia/>.
- 19.Особливості навчальної мотивації студентів передвищих фахових та вищих навчальних закладів в умовах сучасних військових конфліктів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/49/part_1/36.pdf.
20. Пантелеймоненко Ю. А. Педагогічні умови розвитку у студентів мотивації навчання / Ю. А. Пантелеймоненко, І. С. Тодорова. – 2012. – [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://dspace.uccu.org.ua/handle/123456789/531>. (Panteleymonenko Y. Pedagogical Conditions of the students' learning motivation / Y. Panteleymonenko, I. Todorova. – 2021. – [Electronic resource]. Access : <http://dspace.uccu.org.ua/handle/123456789/531>).
- 21.Пінська О. Професійна мотивація як засіб підвищення ефективності навчальної діяльності студентів. Проблеми трудової і професійної підготовки. 2020. № 14. с. 111— 115.
- 22.Психологічна енциклопедія [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.psykholoh.com/post/%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F—%D1%86%D0%B5>.
- 23.Психологія управління людьми [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/1lesko_psiholog_upravlin_organizaciyi/332.html.

24. Сільвейстр А., Моклюк М. Мотивація навчання студентів як психолого педагогічна проблема. Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико математичної і технологічної освіти. 2016. Випуск 5. С. 152— 158
25. Телев'як І. І. «Перевернутий клас» – новий крок у процесі навчання. Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. 2016. Вип. URL:http://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2790/3/20161101_Televyak_P289—292.pdf (дата звернення: 4.04.2021)
26. Теорії мотивації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/1lesko_psiholog_upravlin_organizaciyi/332.html.
27. Черняк Н.О. Формування мотивації студентів до навчання у ВНЗ. Проблеми інженерно педагогічної освіти. 2019. № 38 39. С. 388 — 393

АНОТАЦІЯ

Дипломна робота на тему «Комунікативні технології щодо підвищення мотивації особистого розвитку студента в умовах війни» присвячена дослідженню процесу навчання у вищому навчальному закладі, що націлена на самоосвіту у різних умовах та ситуаціях, а також на саморозвиток студента. Однією з важливих передумов успішності підготовки на початкових етапах навчання у вищому навчальному закладі виступає наявність свідомих мотивів. У своїй навчальній діяльності студент набуває найважливіших професійних та соціальних навичок, відбувається трансформація його особистості та зміна його психології. Якість професійної підготовки на початкових етапах навчання у вузі та становлення студента професіоналом безпосередньо залежать від характеристик мотивації студента у процесі навчальної діяльності в період воєнного стану в Україні.

У першому розділі своєї роботи я розповідаю про те, які існують інформаційно-комунікативні технології і як вони впливають на розвиток студента, про організацію ІКТ та ці технології у навчанні.

Другий розділ саме про мотивацію: методи її підвищення, мотивація в психологічному аспекті та про саморозвиток студента у позанавчальному житті.

У третьому розділі я розповідаю про дослідження мотивації студента, аналіз мотивації в період війни та створюю програму івенту, який допоможе підвищити рівень мотивації.

Об'єктом дослідження є розкриття комунікативних технологій, формування професійної мотивації у студентів в умовах війни.

Предметом дослідження є застосування диференційованого підходу до комунікативних технологій щодо підвищення формування професійної мотивації у студентів в умовах війни.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в тому, щоб теоретично обґрунтувати та розробити методичне забезпечення застосування

комунікативних технологій особистого розвитку щодо підвищення формування професійної мотивації у студентів в період воєнного стану.

Проблема дослідження: застосування аналітичного підходу у формуванні мотивації у студентів за допомогою комунікативної технології.

Інформаційна база формування мотивації у студентів комунікативних технологій особистого розвитку, в умовах війни буде ефективним, якщо:

1. Дотримано принципів систематичності, поступовості та активності при оптимізації навчально-професійної діяльності;
2. Застосовуються комунікативні технології, відбір та структурування навчального матеріалу, спеціальних завдань та вправ, спрямованих на самостійне засвоєння студентами професійних компетенцій;
3. Є обґрунтування педагогічних умов формування мотиваційної спрямованості студентів під час війни.

Ключові слова: мотивація, студенти, комунікативних технологій, формування, війна, технологія.

ABSTRACT

The diploma work on the topic "Communication technologies for increasing the motivation of the student's personal development in the conditions of war" is devoted to the study of the learning process in a higher educational institution, which is aimed at self— education in various conditions and situations, as well as at the student's self— development. One of the important prerequisites for the success of professional training at the initial stages of education in a higher educational institution is the presence of conscious motives. In his educational activities, the student acquires the most important professional and social skills, his personality is transformed and his psychology changes. The quality of professional training at the initial stages of university education and the student's becoming a professional directly depend on the characteristics of the student's motivation in the process of educational activities during the period of martial law in Ukraine.

In the first section of my work, I talk about what information and communication technologies exist and how they affect student development, about the organization of ICT and these technologies in education.

The second section is about motivation: methods of increasing it, motivation in the psychological aspect and about the student's self— development in extracurricular life.

In the third section I talk about the survey of student motivation, the analysis of motivation during the war, and create an event program that will help to increase the level of motivation.

The object of the research is communicative technologies of personal development, formation of professional motivation among students in war conditions.

The subject of the study is the application of a differentiated approach to communication technologies to increase the formation of professional motivation among students in war conditions.

The purpose of the qualification work is to theoretically substantiate and develop methodological support for the application of communication technologies

of personal development in order to increase the formation of professional motivation among students during the period of martial law.

The problem of researching is the application of an analytical approach in the formation of students' motivation with the help of communication technology.

The information base for the formation of professional motivation among students of communication technologies of personal development, in the conditions of war, will be effective if:

1. The principles of systematicity, gradualness and activity in the optimization of educational and professional activities have been followed;

2. Communication technologies, selection and structuring of educational material, special tasks and exercises aimed at students' independent assimilation of professional competences are used;

3. There is a justification of the pedagogical conditions for the formation of students' motivational orientation during the war.

Key words: motivation, students, communication technologies, formation, war, technology.